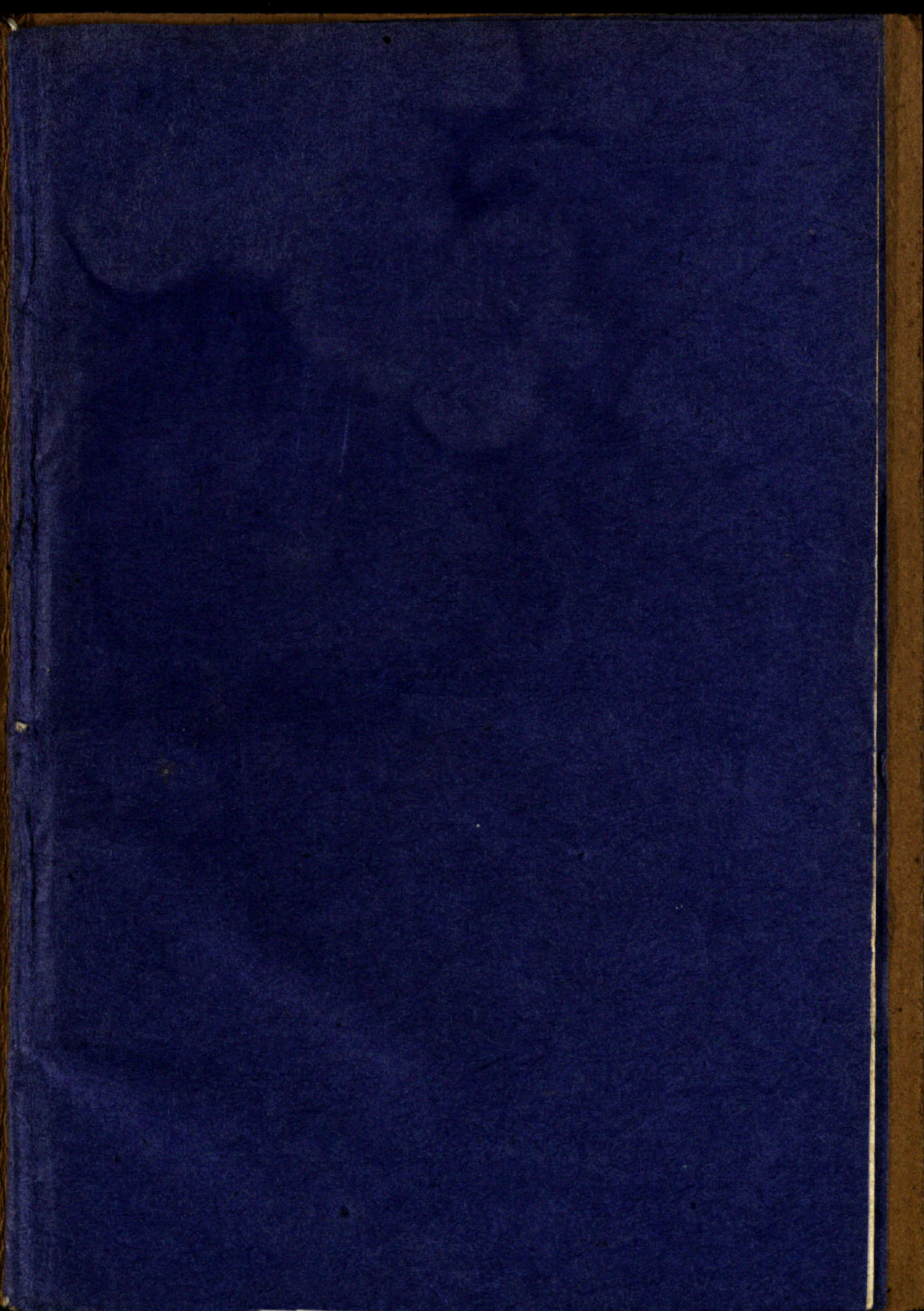

1865

Procyon 302. 1

~~PII 1014~~

P

1006

PH 1014

РП 1014 Р. Срп. 306. 1

№ 227589

МИХАИЛЪ М. ОБРЕНОВИТЪ Ш.

по милости божіой и воли народа

КНЯЗЪ СРБСКІЙ

проглашавамо и объявлюємо свима и свакоме, да
в државный совѣтъ рещіо, и да смо мы одобрили
и одобравамо:

ЗАКОНЪ О УСТРОЙСТВУ

I.

ОКРУЖНЫ СУДОВА.

§. 1.

У свакомъ окружію по еданъ окруж-
ный судъ, као првостепеный.

Овима равни постое, судъ вароши Бео-
града и трговачкій судъ у Београду, но овай
са особитимъ устройствомъ.

§. 2.

Судови окружни могу се састояти изъ ед-
ногъ, а по потреби и изъ више оделеня.

§. 3.

У свакомъ окружномъ суду мораю быти
найманъ три судіе (разумеваюћи у томе и

председателя), и секретаръ. Остальной суд-
скій персоналъ поставля се по потреби.

§. 4.

Како судіе, тако и остале званичнике окру-
жны судова, поставля Князь указомъ, на пред-
логъ министра правде.

§. 5.

Окружни судови стое подъ министромъ
правде.

§. 6.

Судія окружногъ суда не може быти, кои
ніе сръбскій поданикъ, кои нема 25 година, и
ако ніе редовно свршію православне науке у
Србији или на страни, кои ніе найманъ 5 го-
дина служію у судској струцы.

§. 7.

Окружни судови надлежни су за грађан-
ске, кривичне, пупилске и трговачке пред-
мете.

§. 8.

У грађанскимъ предметима они решаваю и
пресуђую у првомъ степену:

1., све спорове, кои вредность прелази
власть суђеня общтински судова;

2., све спорове, безъ призреня на вред-
ность, о праву наслѣдія по закону, или по
тестаменту, или о праву собственности на не-
покретность;

3., спорове, у којима судіе и у обште чиновцы имаю одговарати за штету, причинѣну у вршеню званичне дужности, безъ призреня на вредность штете;

4, све спорове, у којима вредность предмета неможе се определити у новцу.

А као касаціона власть они оснажаваю или уништаваю пресуде обштински судова у предметима, кои вредность прелази кругъ власти суђења обштински судова, но кое су по саизволсню парничара, обштински судови пресудили, и спорове, кое е избраный судъ пресудіо у случаима поступкомъ судскимъ прописанима.

§. 9.

У кривичнимъ предметима окружни судови суде сва злочинства и преступленя, коя нису закономъ подчинѣна суђењу особены судова или властей.

§. 10.

Окружни судови разправляю и све пупилске предмете. Они се стараю, да се иманѣ малолѣтне деце попише; да имъ се тютори поставе, кои ће о нѣовой личности и иманю бригу водити; они, по саслушаню тютора, решаваю, шта ће се одъ пупилскогъ иманя чувати, а шта продати, и шта ће се, и колико пупили на издржаванѣ и друге потребе дати; и уобште како ће се расположенѣ са нѣима

и ньіовимъ иманѣмъ до ньіового пунолетства
учинити.

§. 11.

У трговачкимъ предметима окружни су-
дови суде спорове, кои вредность прелазі
власть суѣеня обштински судова, у онимъ
местима и окружіяма, за коя непостои тр-
говачкій судъ.

§. 12.

За изрицанѣ правде у окружнимъ судо-
вима зактеваю се три судіе и деловодитель.

§. 13.

Кадъ бы еданъ судія быо препреченъ у
суѣеню, а небы было другою судіе у суду,
кои бы га заступити могао, онда таквогъ може
заступити секретаръ, или у препрецы секре-
тара другій званичникъ суда, кога председа-
тель одреди, ако има свойства за судію про-
писана.

§. 14.

Председатель заузима прво место, а по-
сле председателя долазе судіе по старешин-
ству по класама, а ако су у одной класи, по
раніемъ поставлѣню у ту класу.

Они, кои безъ определѣня остану, па буду
поставлѣни за судію, заузимаю оно место по-
сле председателя, кое имъ припада према быв-
шемъ званію и плати.

§. 15.

Суђенѣ у окружнимъ судовима јавно е, осимъ где законъ допушта да не буде јавности.

§. 16.

Судови окружни решавају по вишини гласова, кое прикупља председавајућий одъ најмлађегъ члана починюћи.

Одвоена мнѣнія стављаю се такође на протоколъ коя подписуе онај, кои е мнѣніе одвоино.

§. 17.

Одвоено мнѣніе у предходномъ пытаню, н. пр. да ли дело спада у надлежность суда, да ли е довольно ислеђено, и тимъ подобна, неослобођава судію одъ дужности давати гласъ судећи у главномъ пытаню.

§. 18.

Пресуде и решеня у предходнимъ питањима, као и уобште оно, што судъ као судъ гласанѣмъ по вишини решава, подписую све учествујуће судіе са деловодителѣмъ.

А кадъ се пресуде и решеня издаю дотичнимъ лицама, онда излазе само подъ подписомъ председателя и деловодителя.

Оно пакъ, што самъ председатель по администрацији коме пише, онъ самъ и подписуе.

§. 19.

Самъ председатель, или онај кога онъ одреди, издаваће наредбе, коима се само решенѣ

предмета приуготовлява, као н. пр. да се какво лице добави, ради преслушаня, или да се стране на рочиште позову; далѣ наредбе, којима се само пресуде или решеня судска извршую, као што є: писати власти, да се пресуда изврши, да се такса наплати, да стране предстану ради полагања заклетве или да приме што одъ суда и тимъ подобно; исто тако да се пресуда или решенѣ выши судова странама саобшти, да се министру зактевана акта пошлю или известіє поднесе, да се свршена акта у архиву оставе, дело по незадовольству веѣмъ суду пошлѣ, да се одговори да су новцы примлѣни, да се интабулаціоно уверенѣ, или акта по наплати таксе у препису издаду, и т. п.

§. 20.

Председатель руководи сва дела. Онъ оглашава, да заседаніє починѣ или престає.

Онъ предлага пытаня, на коя се одговорити, или коя се обяснити имаю.

Судіє, ако што имаю приметити, управляю увекъ свой говоръ на председателя, кои ће према станю ствари, или самъ нужна пытаня чинити, или дозволити судіи, да онъ пытаня положи, о којима жели обясненѣ имати.

Председатель, по предходномъ споразумлѣню са судіяма, изриче да є извиѣненѣ свршено. Онъ предлага судіяма пытаня, коя се решити имаю, и свакій є судія дужанъ дати

свой гласъ о ономъ, о чему се пыта. Учинѣна
заклученя суда онъ исказуе у име суда явно.

§. 21.

Председатель одређуе, кои ће одъ канце-
ларискогъ персонала кои посао радити, и где
има више оделеня, онъ одређуе, кои ће чланъ
у комъ оделеню или одбору радити, само то
мора бити писменимъ распоредомъ за уна-
предъ.

У случаю, кадъ бы кои судія у комъ оде-
леню препреченъ быо, може председатель и
усмено наредити, кои ће одъ судія препре-
ченога заступити.

Председатель такође, придржавајући се
реда, наређуе, кои ће одъ судія и канцела-
рискогъ персонала у време одмора бити де-
журни.

§. 22.

Председатель надзирава да сви подручни
му у суду прилежно и као што валя одређене
имъ послове врше; онъ води надзоръ о вла-
даню званичника судски, на дужности и из-
ванъ ове, сходно закону о чиновницыма, и на
свршетку године подноси министру правде
кондуитный листъ о свима чиновницыма и
практикантима суда.

§. 23.

Председатель обдржава полицію и редъ у
Суду и у притвору судскомъ.

II.

Апелационогъ суда.**§. 1.**

Надъ свима првостепенимъ судовима по-
стои еданъ апелационный судъ, као судъ дру-
гогъ и последнѣгъ степеня.

§. 2.

Апелационный судъ состои се изъ 10 су-
дїя, између кои е еданъ председатель, изъ
потребногъ броя секретара и другогъ пер-
сонала.

Онъ ради у два одељеня.

§. 3.

Како судїе, тако и остале чиновнике апе-
лационогъ суда, поставля Князь указомъ, на
предлогъ министра правде.

§. 4.

Судїя апелационогъ суда неможе быти,
кои поредъ свойства прописаны за судїе окру-
жны судова (§. 6. устройства тїй судова) нїе
іошъ навршію 30 година. Онаї, кои нїе ре-
довно свршію православне науке, неможе быти
судїя апелационогъ суда, ако нїе найманъ петъ
година служїю као судїя.

§. 5.

Апелационный судъ стои подь министромъ правде.

§. 6.

Апелационный судъ расматра и суди, сходно прописима поступка судскогъ, у другомъ и последнѣмъ степену само оне граѣанске, спорне и неспорне, као и кривичне предмете, коє су у првомъ степену решавали првостепени судови.

§. 7.

Суѣенѣ в у апелациономъ суду явно, осимъ где законъ другчѣ допушта.

§. 8.

За изрицанѣ правде у апелациономъ суду мораю бити петъ судія и деловодитель.

Судія, кои в у предходномъ пытаню быо одвоєногъ мнѣнїя неослобоѣава се одъ даваня гласа у решаваню главногъ пытаня, само може при томе позвати се на свое мнѣнїє у предходномъ пытаню.

§. 9.

Апелационный судъ решава по веѣини гласова, коє председатель прикупля, починюѣи одъ наймлаѣегъ судїє.

§. 10.

Кадъ бы еданъ судія быо препреченъ у суѣеню, а небы было другогъ судїє у суду,

кои бы га могао заступити, онда ће таквогъ судію заступити кои одъ секретара, кога председатель одреди, ако има свойства за судію прописана.

§. 11.

Апелационный судъ расматра и решава предмете по реду, како су му дошли, изузимаюћи итне по закону, кои се пре осталы решаваю.

§. 12.

Пресуде и уобште оно, што судъ, као судъ, гласанѣмъ по вишини решава, подписую све участвујуће судіе са деловодителѣмъ, и одовна мнѣнія у таквимъ предметима подписуе онай, кои в мнѣніе одвоио.

§. 13.

Пресуде и писма апелационогъ суда излазе подъ подписомъ председавајућегъ судіе и деловодителя; а ако бы было и одовны мнѣнія, то ће се и она послати у верномъ препису до тичномъ суду.

Што пакъ председатель у административнимъ пословима пише, то ће онъ самъ и подписивати.

Председатель ће одредити єдногъ чиновника одъ канцеларискогъ персонала, кои ће рачуне водити и новце чувати.

§. 14

Председатель заузима прво место у суду, а после нѣга судіе редомъ по времену поставлѣня за судію апелационогъ суда.

Они, кои су безъ определена остали, па буду постављени за судію, заузимаю међу члановима оно место, кое имъ припада према званію съ кога су дошли.

§. 15.

Председатель руководи сва дела, и онъ дели послове оделеняма.

Онъ оглашава, да засѣданіе починѣ или престае; онъ предлага питаня, на која се одговорити има, и свакій судія дужанѣ в дати свой гласъ о ономъ, о чему се пита.

§. 16.

Председатель одређуе, кои ће судія у комъ оделеню радити, но то мора бити писменимъ распоредомъ и на извесно време, а никадъ за поединый случай, осимъ кадъ бы у єдномъ оделеню више судія недостајало, тако да се съ додаткомъ єдногъ одъ секретара (§. 10.) небы законый брой судія добио; у комъ случаю моћиће онъ и на краће време и усмено єдногъ, но наймлабегъ судію, изъ єдногъ у друго оделенѣ преместити.

§. 17.

Председатель може у комъ оће оделеню председавати. У другомъ оделеню председава најстаріи по реду чланъ.

§. 18.

Председатель надзирава, да сви у суду прилежно и као што треба послове врше; онъ

води надзоръ о владаню званичника судски на дужности и изванъ ове, сходно закону о чиновницыма, и на свршетку годне подноси министру правде кондуитный листъ о свима чиновницыма и практикантима суда.

§. 19.

Председатель одржава у суду редъ и полицію.

У овомъ смотреню онъ има иста права и дужности, коє су закономъ прописане за председателъ окружны судова.

§. 20.

Сва ова права и дужности председателя, кадъ онъ збогъ какве препреке нѣ на дужности, припадаю найстаріємъ судіи.

§. 21.

Секретари участвую у заседаніяма, израђую решене предмете сами, или їй даю нижимъ чиновницыма суда на израђенъ, и управляю деловодствомъ оделеня у коме раде.

Они су дужни старати се, да се решени предмети брзо израђую и уредно куда треба одправляю.

Найстаріи секретаръ дужанъ є поредъ тога надгледати, да се у канцеларскимъ пословима суда какавъ непоредакъ недогоди.

Онъ има право млађе секретаре и осталій канцеларскій персоналъ на брзо и точно вршенъ дужности опоминяти и по потреби извештавати о томе председателя, ради дальгъ законогъ поступка.

Кадъ секретаръ збогъ какве препреке не на дужности, нста права и дужности припадаю другомъ по старешинству секретару.

III.

Касаціоногъ суда.

§. 1.

Надъ свима првостепенимъ судовима (§. 1. устройства окружны суда) и надъ апелационимъ судомъ, као и надъ главнымъ контроломъ, у смотреню спорова о правительственнымъ рачунима и подъ надзоромъ правительства стовѣнимъ, постои еданъ касаціонный судъ за целу землю, у месту централне државне управе.

§. 2.

Касаціонный судъ састои се изъ 15 судія, између кои е еданъ председатель, и изъ потребногъ броя секретара.

Остальй канцеларискій персоналъ поставля се такође по потреби.

§. 3.

Како судіе тако и остале чиновнике касаціоногъ суда, поставля Князь указомъ, на предлогъ министра правде.

§. 4.

Судія касаціоногъ суда мора имати свойства, коя се изискую за судію апелационогъ

суда (§. 4. устройства апелационогъ суда). Онай, кои нїе редовно свршио правословне науке, не може быти судїя касаціоногъ суда, ако нїе найманѣ седамъ година служїо као судїя.

§. 5.

Заседанїя су касаціоногъ суда явна, осимъ где законъ другчїе допушта.

§. 6.

Главный е задатакъ касаціоногъ суда, да мотри, да се у земљи како формални, тако и матерїални закони и прописи у предметима грађанскимъ, спорнимъ и неспорнимъ, као и у кривичнимъ, употребљаваю у ономъ смислу, у комъ они гласе, и еднообразно.

§. 7.

У кругъ рада касаціоногъ суда спада, да оснажава или уништава пресуде или решеня судска, издана по грађанскимъ спорнимъ и неспорнимъ као и кривичнимъ предметима, у случаима, кои су закономъ прописани.

§. 8.

Осимъ тога у кругъ касаціоногъ суда спада да решава, кои е судъ за суђенѣ надлежанѣ у случаима сукоба, кои бы се збогъ суђеня догодїо између судова грађански, воєны, црквены, полицайны и главне контроле, па было да судови едне или разны наведены струка међу собомъ у сукобъ дођу.

Оваква пытаня предлага непосредно касаціономъ суду онай судъ, коме в предметъ другій кой судъ као надлежномъ, доставіо, а и онъ в рещіо да ніе надлежанъ. Овако да буде и онда кадъ више судова присваяю надлежность за кой предметъ.

Ако касаціонный судъ нађе, да в надлежанъ другій судъ, а не онай кой в предлогъ учиніо, онда ће послати акта томе суду, а рещенъ и едномъ и другомъ.

Касаціонный судъ расматраће и решавати и жалбе дотичны лица, изявлѣне противу надлежности, кога одъ казаны судова.

§. 9.

Касаціонный судъ определява далъ у случаю, кадъ бы кой првостепеный судъ у суђењу кога предмета, ма збогъ каквогъ узрока, препреченъ быо, кой ће другій судъ тай предметъ судити; само ће при томе колико в могуће, определявати препреченомъ најближій судъ.

§. 10.

Найпосле, касаціонный судъ решава на зактеванъ министра правде, да ли у поединомъ случаю по принешенимъ доказима, има основа, да се кой судія збогъ злочинства или преступлѣня учинѣны у случаима §§. 109, 120 и 127 казнителногъ законика, подъ судъ да, или да одговара само за накнаду штете, учинѣне вршенъмъ званичне дужности.

§. 11.

Кадъ касационный судъ пресуду или рещенъ апелационогъ или првостепеногъ суда оснажи или уништи, вратиће предметъ ономъ истомъ суду, кои га е рещіо.

§. 12.

Касационный судъ ради редовно у три оделеня; но у некимъ случаима онъ држи велика (§. 15.), а у некимъ своя обшта заседанія (§. 16.)

§. 13.

За пуноважно заседаніе у оделеню изискуе се петъ судія, за велико заседаніе найманъ деветъ, а за обште найманъ тринаестъ.

Како у оделеню тако и у великомъ и у обштемъ заседанію, еднога недостаюћегъ судію, у случаю потребе, може заменити, по одредби председателя, онай по старешинству секретаръ, кои има свойства за судію условљна.

§. 14.

Касационный судъ решава по савршеной већини гласова, које ће председаваюћій прикупляти, починюћи одъ наймлаћегъ судіе. Ако су гласови подеднако поделѣни, решава она страна, на којој е председаваюћій.

§. 15.

У великомъ заседанію решаваће се;

1., Они предмети, у којима нижій судъ не бы усвоио приметбе касаціоногъ суда; но у овомъ случаю велико засѣданіе немогу саставляти чланови оногъ оделеня, кои су предметъ пре решили;

2., кадъ се решава оће ли се судія дати подъ судъ (види §. 10).

§. 16.

У обштемъ засѣданію саветоваће се:

1., како се има разумети какавъ законый прописъ о коме бы се приметило, да се у оделеньима или у великомъ засѣданію у подобнимъ случаима нееднако разуме и на случай односи (§. 8. зак. грађ.);

2., кадъ министеръ правде буде поискао мнѣніе касаціоногъ суда о каквомъ пропису закона; или кадъ самъ касаціоный судъ, по увиђеной потреби, буде зактевао допуну или новъ какавъ законъ; и

3., ако бы имао чинити приметбе министру правде на какавъ нѣговъ предписъ или наставленѣ, за ков бы налазіо, да се неслаже са постоећимъ законимъ прописима, или да нѣ прописанимъ путемъ издаго, збогъ чега га употребити неможе.

§. 17.

Ако се у обштемъ засѣданію, у случаю подъ 1., предидућегъ §-а, не бы могло до таковогъ единства доћи, да се у будуће и у оде-

леньима и у великомъ засѣданію еднообразно решава, чиниће се предлогъ министру правде, да се законодатно определи смисао дотичногъ законогъ прописа.

§. 18.

Одвоєна мнѣнія у свима случаима §. 16. подносе се такође министру.

§. 19.

Кадъ се при прегледаню когъ дела появи потреба, да се расправи какво предходно пытанѣ н. пр. да ли дело подлежи расматраню касационогъ суда, да ли е доволно извиѣено и т. д., онай судія, кои е у предходномъ пытаню быо одвоєногъ мнѣнія, дужанъ е и главно пытанѣ решавати, а свое одвоєно мнѣніе у предходномъ пытаню може забележити.

§. 20.

Касационный судъ, кадъ изъ дела нижи суда, коя предъ нѣга дођу, примети хотичне, или грубе, изъ небреженя учинѣне, погрешке, онъ ће учинити истомъ суду приметбе, а у исто време министра правде о томе известити.

§. 21.

Решеня касационогъ суда подписиваће све судіе, кое су участвовале у томе и секретаръ.

§. 22.

Деланѣ касационогъ суда излазиће съ писомъ председателя и секретара. Оно што

председатель по администраци пише, самъ же и подписивати.

На оно што е решено у великомъ, ставиће се „изъ великогъ заседанія“, што е у обштемъ „изъ ошштегъ заседанія.“ На остало ставляће се „изъ I., II. или III. оделеня касационигъ суда.“

§. 23.

Решеня касационогъ суда у делима судскимъ имаће насловъ: „у име Нѣгове Светлости Князя србскогъ Н. Н.“

Права и дужности председатели и секретара.

§. 24.

Председатель ће мотрити да се у оделеньима, као и у великомъ и обштемъ заседанію прописный редъ одржава, а особито му се у дужность ставля, да пази да се закони еднообразно употребляваю.

Онъ дели послове по оделеньима и пази, да се предмети редомъ решаваю.

Председатель предлагаће, где потребно буде, питаня, коя се у предмету решити имаю, и свакій судія дужанъ е на питаня свое мнѣніе дати.

§. 25.

Председатель ће чланове и секретаре разређивати по оделеньима, но то може бити само на извесно време за у напредакъ, а никада за поединный случай.

Но кадъ бы у вдномъ оделеню више судія не достаяло тако, да се додаткомъ секретара (§. 13.) небы законный брой судія добію, можиће председатель и на краће време судію изъ другогъ оделеня у ово преместити и то увекъ наймлађегъ.

Онъ ће одредити єдногъ одъ канцеларискогъ персонала, кои ће рачуне водити и новце чувати.

Председатель ће заказивати данъ за велико и обште заседаніе.

§. 26.

Председатель прави и подноси министру правде кондуитну листу званичника и практиканта судски.

Онъ подноси известіе министру правде о раду и станю дела судски.

§. 27.

Кадъ председатель за потребно нађе, онда може давати поєдинимъ судіяма на расмотренъ поєдине предмете, кое ће они у заседанію реферирати, но и тада ће се у заседанію цео предметъ претрести.

§. 28.

Председатель одржава у суду редъ и полицію. У овомъ смотреню онъ има иста права и дужности, кое су закономъ прописане за председатель окружны судова.

§. 29.

Кадъ председатель збогъ какве препреке
ніе на дужности, нѣгова права и дужности
припадаю найстаріємъ судіи.

§. 30.

Свакій секретаръ управля посломъ у оде-
леню у комъ онъ ради. Онъ ће се старати,
да се решени предмети брзо израђую и уредно,
кудъ треба, одправляю.

Обште пакъ надзиранѣ о вршеню кан-
целариски дела, припада найстаріємъ секре-
тару. Онъ има право млађе секретаре и друге
канцелариске званичнике на уредно и точно
извршенѣ дужности опоминяти и свакій не-
поредакъ и злоупотребленѣ у истима одкла-
няти.

Кадъ найстаріи секретаръ ніе на дужно-
сти, заступа га другій секретаръ, кои в на
реду по старешинству.

Заклученѣ.

§. 31.

Кадъ ова устройства окружны судова, апе-
лационогъ и касаціоногъ суда почну важити,
губе силу закона :

Устройство окружны судова одъ 26. Януара
1840. год. $\frac{\text{В. № } 140}{\text{С. № } 110}$ (Зборн. I. стр. 182).

Устройство апелационогъ суда одъ 12. Фе-
бруара 1860. године В. № 443 (Зборн. XIII.
стр. 12).

Законодавно рѣшенѣ одъ 16. Августа 1860. године В. № 1926 (Зборн. XIII. стр. 140).

Законодавно рѣшенѣ одъ 10. Маія 1861. године В. № 992 (Зборн. XIV. стр. 86) о рѣшаваню сукоба између великогъ грађанскогъ и великогъ кривичногъ суда.

Измене и допуне у устройству великогъ суда одъ 4. Януара 1864. године.

Законъ одъ 11. Юнія 1864. године о даваню судія подъ судъ.

Законодавно рѣшенѣ одъ 22. Августа 1864. године, по коме еданъ великій судъ може узимати, по потреби, за рѣшаванѣ, судіе изъ другогъ великогъ суда у помоћь.

А кадъ ће ова устройства почети важити, наредиће се уводнимъ закономъ.

Препоручуемо нашему министру правде, да овай законъ обнародуе и о извршеню се нѣговомъ стара; властима пакъ заповедамо, да по нѣму поступаю, а свима и свакоме да му се покоравою.

20. Фебруара, 1865. год.

У Београду.

М. М. Обреновићъ, с. р.

(М. П.)

Видіо и ставіо државный печатъ,

чуварь државногъ печата,

Министеръ правде,

Р. Лешянинъ с. р.

министеръ правде,

Р. Лешянинъ с. р.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Р19Ср II 306.1